

Västervik 2023 08 15

Till: statsrådet Peter Kullgren, Näringsdepartementet

Värna sill/strömmingsbestånden - från ord till handling

Sill/Strömming som fiskats i Östersjön under många hundra år utarmas nu bland annat av storskaligt industrifiske där fångsterna processas till djurfoder i Danmark för att säljas vidare. I centrala Östersjön har bestånden av sill/strömming minskat med 75 % sedan 1970 talet. Vissa år i den perioden låg fångsterna på hisnande 250 000 ton enligt statistik från det internationella havsforskningsrådet ICES. Det hårda fisketrycket har fått till följd att bestånden nu är nere på historiskt låga nivåer. Liknande trender syns också i Bottenhavet. Avsaknaden av en ekosystembaserad fiskeförvaltning har också fått till följd att bestånden av stor strömming för human konsumtion är näst intill uttraderade på många håll, vilket medför att tillräcklig råvara till filéer, inläggningar och surströmming saknas. Det finns nu farhågor om att den negativa beståndsutvecklingen av sill kommer att leda till kollaps på samma sätt som skett med torskbestånden så att fisket på denna art måst stoppas helt vilket skulle vara ett stort slag inte minst för det småskaliga kustfiske som fortfarande finns kvar.

De senaste vetenskapligt objektiva uppskattningarna av fiskbestånden från internationella havsforskningsrådet ICES (2023) som ligger till grund för EUs gemensamma fiskekvoter är oroande. Bestånden av sill/strömming ligger nu under gränsvärdet (B_{lim}) för långsiktigt hållbara lekbestånd i Östersjön, och ytterst nära den gränsen i Bottenhavet, enligt den rapport som publicerats i sommar. Av den anledningen föreslår ICES kraftiga reduktioner i 2024 års kvoter för sill/strömming både i Östersjön och Bottenhavet. Man föreslår reduktioner i fisket med i storleksordningen 40%. Samtidigt skickar man med en ytterligare varning och skriver att även om ett totalt fiskestopp skulle införas 2024 så är det inte säkert att lekbestånden skulle öka till säkra nivåer under 2025. Denna varning bör tas på allvar och ett stopp för industrifisket under ett antal år bör övervägas.

Vad gäller bestånden av skarpsill i Östersjön ser inte ICES (2023) samma hotbild som för sillen och föreslår små förändringar av uttaget som under 2023 låg på hela 224 114 ton. Det finns dock stor risk att sill och skarpsill sammanblandas i de stora trålarna på grund av bristande selektivitet i redskapen och svårigheter med kontroll ute till havs. Dessutom förekommer betydande felrapportering (DN 20/6 2023). Sverige har fått kritik från EU-kommissionen för brister i fångstkontrollen. I en rapport slås fast att provtagning och kontrollerna inte är i enlighet med de metoder som anges i EU-reglerna (DN 20/6 2023). Mot den givna bakgrunden är det viktigt att kontrollen av det storskaliga industrifisket nu skärps även om det kräver en omallokering av personal från det kustnära fisket till det storskaliga industrifisket

Flera initiativ i tiden tyder på att politiker från flera partier i utskott och andra nätverk vill värna fiskbestånden i Östersjön och Bottenhavet. SRF välkomnar de initiativ som regeringen har börjat ta för att skydda kustlekande sill och för utveckling av en ekosystembaserad havsförvaltning och förutsätter att dessa initiativ fortsätter. Det är inte bara helt nödvändigt för miljön, men också för den svenska livsmedelsförsörjningen av fisk; tillgångar som idag hamnar i verksamheter utanför Sveriges gränser. Nu gäller det för politiken att gå från ord till handling och att visa politiskt mod och dådkraft. Det handlar om att i förhandlingar inom EU och andra internationella organ verka för ett hållbart fiske där försiktighetsprincipen och alla delar av EUs gemensamma fiskepolitik får ett ökat genomslag.

SRF vill se:

att regeringen i första hand verkar för att alla delar av EUs fiskepolitik får genomslag när beslut tas i Kommissionen och Ministerrådet och att ett tidsbegränsat stopp för storskaligt industrifiske i Östersjön och Bottenviken införs,

att regeringen i andra hand verkar för att kvoterna för sill/strömming i Östersjön och Bottenviken inför 2024 bestäms i enlighet med ICES råd,

att kontrollen av det storskaliga fiskets fångster i svenska vatten skärps till EU-standard.

Skärgårdarnas Riksförbund